

**CONFERINȚA INTERGUVERNAMENTALĂ
PRIVIND ADERAREA REPUBLICII MOLDOVA LA UNIUNEA EUROPEANĂ**

**DECLARAȚIA REPUBLICII MOLDOVA PENTRU DESCHIDEREA NEGOCIERILOR
DE ADERARE**

POZIȚIA GENERALĂ

Luxemburg, 25 iunie 2024

OBSERVAȚII GENERALE

1. Republica Moldova (denumită în continuare „Moldova”) salută convocarea primei Conferințe Interguvernamentale și își exprimă recunoștința sinceră pentru sprijinul și angajamentul ferm al Uniunii Europene față de procesul de integrare europeană a țării noastre.
2. Pentru Moldova, Uniunea Europeană este, înainte de toate, un proiect de pace, de dezvoltare și modernizare. Recunoaștem rolul esențial al Uniunii Europene în facilitarea parcursului nostru spre asigurarea securității cuprinzătoare, a stabilității politice, a prosperității economice și a consolidării instituționale - repere-cheie în vederea integrării europene.
3. Moldova consideră că aderarea la Uniunea Europeană este esențială pentru procesele de democratizare, de consolidare a statului de drept și de fortificare instituțională. Ne angajăm să susținem valorile pe care se bazează Uniunea Europeană, inclusiv drepturile fundamentale, democrația și statul de drept, în timp ce depunem eforturi de a ne integra pe deplin în familia europeană.
4. Decizia Consiliului European din decembrie 2023 de a deschide negocierile de aderare cu țara noastră și convocarea primei Conferințe Interguvernamentale reprezintă repere istorice în efortul nostru de a deveni parte a unei comunități democratice, pașnice și prospere. Aceste

evoluții demonstrează angajamentul nostru comun de a avansa în procesul de aderare la UE și de a aprofunda cooperarea politică și economică dintre Moldova și Uniunea Europeană.

5. Integrarea europeană a Moldovei se bazează pe sprijinul puternic din partea cetățenilor săi, precum și din partea unui spectru larg de partide politice. Suntem gata să reconfirmăm în mod democratic acest sprijin la referendumul privind cursul pro-european al țării, care va fi organizat la 20 octombrie 2024. Suntem determinați să promovăm dialogul activ, conștientizarea și implicarea cetățenilor în procesul de integrare europeană, asigurându-ne că vocile și aspirațiile lor sunt auzite și reprezentate la fiecare etapă a negocierilor.
6. Moldova își reafirmă angajamentul de a se alinia la valorile, principiile și standardele UE, inclusiv să respecte drepturile fundamentale, democrația și statul de drept. Recunoaștem că aderarea la aceste valori este esențială pentru edificarea unei societăți echitabile, prospere și favorabile incluziunii.
7. Asigurarea independenței, integrității și responsabilității sistemului judiciar rămâne o prioritate-cheie pentru Moldova pe parcursul procesului de aderare la UE. Am făcut progrese semnificative în ceea ce privește avansarea reformei justiției și combaterea corupției. Pas cu pas, eforturile întreprinse au pus bazele unui sector judiciar independent și integru, responsabil în fața legii, prevenind în același timp un blocaj pe termen lung al sistemului judiciar. Eforturile de contracarare a corupției sunt integrate în activitatea instituțiilor, cu un accent deosebit pe combaterea corupției de nivel înalt. Ne angajăm să consolidăm în continuare independența sistemului judiciar, să sporim transparența și să încurajăm responsabilizarea pentru a asigura integritatea și eficacitatea sistemului judiciar.
8. Devenind stat membru al UE, Moldova va contribui la extinderea zonei europene de pace, stabilitate și prosperitate, la creșterea pieței comunitare, va oferi noi oportunități pentru comerț și investiții pentru afacerile europene, va diversifica lanțurile de aprovizionare ale UE și va stimula inovația, colaborarea tehnologică și creșterea economică. Ne propunem să creăm și să menținem un mediu financiar și macroeconomic stabil, și să stimulăm o economie dinamică, în conformitate cu standardele europene. Moldova va continua să își armonizeze legislația cu *acquis*-ul UE în acest scop.
9. Moldova își menține angajamentul deplin de a participa la programele UE și de a se alinia la strategiile UE de combatere a criminalității organizate și a corupției. Ambele fenomene servesc, de multe ori, drept mijloace pentru desfășurarea operațiunilor hibride în UE și Moldova. Astfel, recunoaștem importanța cooperării și coordonării cu statele membre ale UE și cu instituțiile specializate pentru abordarea provocărilor comune și pentru promovarea

stabilității și securității europene.

10. Moldova condamnă neechivoc războiul de agresiune nejustificat și neprovocat al Rusiei împotriva Ucrainei și este pe deplin solidară cu poporul ucrainean. Reiterăm angajamentul nostru ferm pentru respectarea dreptului internațional, precum și față de suveranitatea și integritatea teritorială a Ucrainei, în cadrul frontierelor sale recunoscute la nivel internațional.
11. Moldova se angajează să sprijine eforturile UE în domeniul securității frontierelor, recunoscând importanța unor granițe sigure și bine gestionate pentru siguranța și securitatea cetățenilor. Suntem un partener de încredere în eforturile europene de a oferi adăpost refugiaților ucraineni care își părăsesc casele în timp ce Rusia continuă să atace necruțător Ucraina. Provocările de securitate de la frontiera moldo-ucraineană au un impact asupra securității întregii Uniuni Europene. Drept urmare, Moldova se angajează să contracareze în mod eficient criminalitatea transfrontalieră, să își consolideze securitatea și să coopereze în cadrul inițiativelor UE din Moldova, cum ar fi HUB-ul de Securitate al UE pentru securitatea internă și managementul frontierelor Republicii Moldova, Misiunea de parteneriat a UE în Moldova, Frontex, EUBAM și alte inițiative ale agențiilor UE și ale statelor membre ale UE.
12. Moldova se angajează să se alinieze la politicile UE în materie de migrație și azil, asigurând gestionarea eficientă a fluxurilor migratorii și protecția drepturilor omului. Ne dezvoltăm treptat capacitățile și ne reprojecțăm procesele. Recunoaștem necesitatea solidarității și a partajării sarcinilor în abordarea provocărilor legate de migrație.
13. Din 2014, aproape 2,5 milioane de cetățeni moldoveni au beneficiat de călătorii fără vize în spațiul Schengen datorită implementării regimului liberalizat de vize. Moldova s-a afirmat în mod constant ca un partener credibil al Uniunii Europene, menținându-și statutul privilegiat în ultimii zece ani. Moldova se angajează să adopte și să implementeze normele și reglementările Schengen.
14. Moldova intenționează nu doar să beneficieze, dar și să contribuie la securitatea europeană și globală. Moldova împărtășește obiectivele și principiile politicii externe și de securitate comune (PESC) a UE și este hotărâtă să contribuie și să intensifice, în continuare, cooperarea în acest domeniu pentru a răspunde mai bine la provocările comune în cadrul Parteneriatului de Securitate și Apărare RM-UE.
15. Moldova se angajează să se alinieze treptat la Busola strategică pentru consolidarea securității și apărării UE, la deciziile PESC, contribuind la pacea, securitatea și stabilitatea regională și globală. Moldova își reafirmă, de asemenea, angajamentul față de multilateralism și

cooperarea globală, recunoscând importanța acțiunii colective în abordarea provocărilor complexe. Suntem pregătiți să sporim în mod activ aportul nostru la eforturile internaționale menite să promoveze pacea, securitatea și dezvoltarea durabilă.

16. Aderarea la UE este o oportunitate strategică pentru Moldova de a consolida stabilitatea regională, prosperitatea și cooperarea în contextul european mai larg. Ne bucurăm de relații bune și de o cooperare cuprinzătoare cu țările învecinate și menținem o cooperare excelentă cu statele membre ale UE. Ne menținem angajamentul de a aprofunda în continuare relațiile de prietenie cu alte țări candidate pentru aderarea la UE.
17. Moldova își exprimă profunda apreciere pentru asistența financiară oferită de Uniunea Europeană și de statele membre ale UE de-a lungul anilor și se angajează să utilizeze eficient resursele alocate pentru a promova dezvoltarea economică, coeziunea socială, creșterea durabilă și convergența accelerată cu politicile UE. Ne angajăm să aprofundăm integrarea economică cu UE și să ne consolidăm competitivitatea pe piața europeană. De asemenea, așteptăm posibilitatea accesării instrumentelor financiare de preaderare ale UE, pentru a sprijini procesele noastre de transformare.
18. Pentru prima dată de la obținerea statutului de țară candidată, Moldova a prezentat Programul de reformă economică (PRE) pentru perioada 2024-2026, cu accent pe cadrele macroeconomice și fiscale ale Moldovei. Ne angajăm să luăm în considerare recomandările Comisiei Europene cu privire la acest document, ceea ce va consolida și mai mult pregătirea noastră pentru aderare la UE. În continuare, Guvernul lucrează la elaborarea Planului de Creștere Economică a Republicii Moldova, bazat pe reforme și investiții concrete menite să sprijine aderarea țării la piața internă a UE și să promoveze o creștere economică inclusivă pe întreg teritoriul său. Planul va fi aliniat la documentele strategice existente, încorporând reformele prioritare.
19. Uniunea Europeană este cel mai mare partener comercial al Republicii Moldova. Suntem conștienți că stabilirea unei economii de piață funcționale este o condiție prealabilă necesară pentru a putea beneficia de piața internă a UE și pentru a contribui la aceasta. Moldova își menține angajamentul de a-și alinia în continuare legislația la *acquis-ul* UE privind libera circulație a mărfurilor, lucrătorilor, serviciilor și capitalului.
20. Moldova se mândrește cu bogatul său patrimoniu cultural și cu diversitatea lingvistică. Identitatea noastră culturală face parte integrantă din peisajul cultural european și din comunitatea lingvistică europeană, oferindu-ne potențialul de a contribui la bogăția și diversitatea culturală ale Uniunii Europene.

21. Grupurile etnice minoritare din Moldova se bucură de aceleași drepturi și libertăți în fața legii ca și restul populației. Acestea pot să-și exprime liber identitatea etnică, culturală, religioasă și lingvistică fără interdicție sau constrângere, în conformitate cu Convenția-cadru a Consiliului Europei pentru protecția minorităților naționale. Moldova se angajează să asigure respectarea deplină a drepturilor și libertăților acestora.
22. Societatea civilă dinamică din Moldova, implicată activ în procesul de integrare europeană, va aduce noi perspective și experiențe Uniunii, îmbogățind dialogul privind valorile fundamentale în cadrul UE. Ne angajăm să devenim un stat membru activ și de încredere al UE, asumându-ne toate obligațiile de membru.
23. Moldova este o țară a cărei parte considerabilă a populației locuiește în străinătate, în special în statele membre ale UE. Vom beneficia mult de experiența și de expertiza diasporei pe parcursul negocierilor de aderare, dar și ca stat membru.

PROCESUL DE INTEGRARE

24. Relația dintre Moldova și Uniunea Europeană a evoluat semnificativ de la semnarea, la 27 iunie 2014, a Acordului de Asociere (AA), inclusiv a Zonei de liber schimb aprofundat și cuprinzător (ZLSAC), care a intrat în vigoare la 1 iulie 2016. Acordul a marcat o etapă esențială în parcursul de integrare europeană a Moldovei, consolidând asocierea politică și integrarea economică cu UE. În ultimii zece ani, AA/ZLSAC au rămas principalul motor al progresului economic al Moldovei, cultivând o relație economică și comercială solidă cu UE și promovând funcționarea economiei de piață și dezvoltarea durabilă.
25. Implementarea angajamentelor asumate în contextul AA/ZLSAC constituie bazele dialogului bilateral structurat ce are loc în cadrul structurilor asociative instituite. În acest sens, evidențiem desfășurarea celui mai recent Consiliu de Asociere RM-UE, care a avut loc la 21 mai 2024. Suntem determinați să menținem dialogul nostru atât pe calea asocierii, cât și pe cea a aderării, promovând o cooperare consolidată și o integrare accelerată.
26. Implementarea prevederilor Acordului de Asociere de către ambele părți va asigura o pregătire mai bună a țării în vederea aderării la UE și va reflecta dinamismul relațiilor dintre Moldova și UE. Moldova se angajează să respecte în continuare prevederile Acordului de Asociere, ca pe o etapă importantă în procesul de aderare la UE.
27. În spiritul integrării accelerate, Moldova continuă să se asocieze la programele UE, cum ar fi „UE pentru sănătate”, „Vama”, FISCALIS, Mecanismul pentru interconectarea Europei,

Programul piața unică, „Europa digitală”, Programul pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI).

28. Moldova deja se integrează treptat în procesele economice europene, luând măsuri decisive pentru a pregăti antreprenorii naționali pentru economia competitivă a UE. Pași importanți pentru integrarea treptată a Moldovei în piața unică a UE sunt întreprinși prin aderarea la Programul UE privind piața unică și la Programul „Europa digitală”, precum și prin înaintarea cererii de aderare la Spațiul unic de plăți în euro (SEPA). Una dintre prioritățile noastre este aderarea la inițiativa UE „Roam Like at Home” și ratificarea Acordului privind evaluarea conformității și acceptarea produselor industriale (ACAA) pentru a asigura în continuare integrarea Moldovei în piața unică a UE. De asemenea, Moldova continuă să se integreze în piața energetică a UE prin aderarea furnizorului central de energie „Energocom” la platforma comună a Uniunii Europene pentru achiziționarea de gaze naturale și prin asocierea „Moldelectrica” în calitate de membru observator al ENTSO-E.
29. Instituțiile noastre depun eforturi considerabile pentru a armoniza legislația națională cu standardele europene, inclusiv prin accelerarea implementării angajamentelor ce derivă din AA/ZLSAC și a Planului de acțiuni prioritar conex. În acest sens, au fost întreprinse acțiuni-cheie, inclusiv depunerea oficială a cererii de aderare a Moldovei la Spațiul european unic de plăți, precum și actualizarea anexelor ZLSAC cu cel mai recent *acquis* privind serviciile de telecomunicații, poștale și de curierat. Ne angajăm să continuăm să construim instituții solide și să le consolidăm capacitățile pentru a asigura continuitatea și ritmul dinamic al procesului de aderare.
30. Moldova își va alinia treptat legislația la *acquis*-ul UE și va asigura aplicabilitatea acestuia. În vederea armonizării legislației la standardele UE, Guvernul a adoptat Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2024-2027 (PNA), elaborat în urma unei colaborări intense între numeroase instituții, dar și a consultărilor extinse cu societatea civilă. PNA a fost actualizat ca urmare a recomandărilor formulate în Pachetul de extindere pentru anul 2023.

CONȚINUTUL NEGOCIERILOR

31. În iunie 2024 Comisia Europeană a constatat că Moldova a îndeplinit toate cele nouă recomandări formulate în iunie 2022, atunci când i-a fost acordat statutul de țară candidată la

UE. Moldova salută concluziile Consiliului din martie 2024, adoptarea cadrului de negociere și convocarea primei Conferințe Interguvernamentale.

32. Moldova salută începerea negocierilor de aderare, după cum sunt prevăzute în cadrul de negociere recent adoptat. La această etapă, Moldova nu urmărește retragerea din cadrul niciuneia dintre politicile UE.
33. Pe parcursul negocierilor de aderare, Moldova poate solicita perioade de tranziție pentru sectoarele în care va stabili că nu este încă pe deplin pregătită pentru armonizarea și implementarea deplină a *acquis*-ului comunitar la momentul aderării sale la UE. Aceste perioade de tranziție vor fi limitate ca durată și domeniu de aplicare, ceea ce va permite o abordare etapizată în vederea alinierii și punerii în aplicare a obligațiilor de aderare la UE în sectoarele în care respectarea imediată ar putea pune în pericol în mod semnificativ starea actuală a economiei. Aceste cereri vor fi justificate, bine definite în timp și însoțite de planuri cu etape clar definite pentru îndeplinirea obligațiilor de aderare. Moldova urmărește o aderare cât mai rapidă, cu dispozițiile tranzitorii necesare pentru a facilita integrarea armonioasă în economia UE. În acest sens, asistența, îndrumarea și sprijinul UE vor fi necesare.
34. Moldova împărtășește valorile și principiile Uniunii Europene în domeniul **justiției și al drepturilor omului**, în felul cum acestea sunt sprijinite și garantate de *acquis*-ul comunitar. Moldova este hotărâtă și în continuare să consolideze cadrul juridic și capacitățile instituționale de combatere a corupției și să demonstreze rezultate solide în ceea ce privește investigarea și condamnarea cazurilor de mare corupție. Moldova se angajează să creeze condiții pentru ca reprezentanții tuturor profesiilor juridice să atingă cele mai înalte standarde de integritate, profesionalism și etică. Vor fi depuse eforturi care să asigure aplicabilitatea valorilor UE în ceea ce privește respectarea drepturilor și libertăților fundamentale, acestea fiind la baza procesului de aderare. Consolidarea mecanismelor de cooperare juridică internațională, prin intermediul instrumentelor internaționale și al rețelelor de cooperare judiciară, va rămâne o prioritate în menținerea ordinii juridice internaționale.
35. Moldova se angajează să respecte *acquis*-ul UE în domeniul **justiției, libertății și securității** și să întreprindă toate acțiunile necesare pentru a contribui la securitatea UE prin combaterea tuturor formelor de criminalitate organizată. Moldova se concentrează pe consolidarea gestionării frontierelor externe, a cooperării judiciare și cooperării polițienești internaționale, precum și pe consolidarea inovării și a formării în lupta împotriva criminalității organizate și spălării banilor, contribuind astfel la ecosistemul european de securitate. Este posibil ca pentru

acest domeniu să fie necesare perioade de tranziție pentru a ne alinia la legislația UE în evoluție, în special în ceea ce privește noul Pact al UE privind migrația și azilul.

36. **Moldova va construi o economie rezilientă, verde și digitalizată**, bazată pe sectorul serviciilor și pe industriile în creștere, cu un mediu economic stabil, competitiv și sprijinit de investiții, cu capacități de inovare sporite și un grad ridicat de dezvoltare a capitalului uman.
37. **Strategia Națională de Dezvoltare Economică 2030** se concentrează în special pe sectoarele cu un potențial ridicat de creștere accelerată, incluzivă și durabilă, și anume, pe serviciile de tehnologie a informației (servicii IT și software); industriile creative; externalizarea proceselor de afaceri (BPO); turism și industria de recuperare; comerț electronic, logistică și transport; serviciile de sănătate și asistență medicală; educație; cercetare, inovare și dezvoltare tehnologică; precum și pe industria electronică; industria farmaceutică; textile, încălțăminte și obiecte de decor cu brand propriu; echipamente electrice și aparate mecanice; industria alimentară și de procesare; managementul deșeurilor; infrastructura eficientă din punct de vedere energetic și producerea de energie regenerabilă.
38. **Integrarea în piața unică a UE** va aduce noi oportunități economice și va atrage investiții, va stimula productivitatea, creând locuri de muncă și sporind potențialul de export. Stimularea sectorului industrial este unul dintre domeniile-cheie de acțiune. Moldova va consolida programele de sprijin pentru producătorii locali și întreprinderile mici și mijlocii pentru a le permite acestora să valorifice pe deplin oportunitățile oferite de piața UE.
39. Moldova consideră că **agricultura și dezvoltarea rurală** sunt sectoare-cheie pentru stimularea creșterii economice, generarea locurilor de muncă și promovarea dezvoltării durabile. Sectorul agroalimentar joacă un rol esențial în PIB-ul Moldovei și îmbunătățește în mod semnificativ standardele de viață în zonele rurale. Aproape jumătate din exporturile moldovenești provin din acest sector, ceea ce subliniază importanța lui critică pentru stabilitatea și creșterea economică a țării. Făcând din acest domeniu o prioritate, Moldova urmărește să reducă disparitățile regionale, să promoveze o creștere economică echilibrată și să asigure securitatea alimentară a țării.

Moldova este hotărâtă să își integreze sectorul agroalimentar în Politica Agricolă Comună (PAC) a Uniunii Europene și să întreprindă măsuri de modernizare și diversificare a agriculturii. Acest lucru implică îndeplinirea angajamentelor conexe, inclusiv a celor privind organizarea piețelor și a mecanismelor comerciale. În plus, Moldova acordă prioritate stabilirii unor sisteme eficiente de administrare, control, monitorizare și raportare pentru a gestiona sprijinul UE în mod eficient și transparent. Aderarea la standardele PAC necesită investiții

semnificative în practici agricole durabile și inovatoare, în protecția mediului și în creșterea verde, ceea ce poate necesita perioade de tranziție.

40. Moldova acordă prioritate **protecției mediului și sustenabilității**, recunoscând necesitatea stringentă de a aborda provocările de mediu și de a atenua impactul schimbărilor climatice. Suntem angajați să ne aliniem la standardele de mediu ale UE, să implementăm politici și practici ecologice și să promovăm dezvoltarea durabilă în beneficiul generațiilor prezente și viitoare. Moldova avansează în mod activ în direcția alinierii la *acquis*-ul de mediu și climă al Uniunii Europene, urmărind să respecte standardele de mediu ale UE și să atingă neutralitatea climatică. În paralel, se depun eforturi semnificative pentru a efectua tranziția către o economie mai durabilă din punct de vedere ecologic, pentru a promova principiile economiei circulare și pentru a reduce emisiile de gaze cu efect de seră. Aceste eforturi sunt concepute în mod strategic pentru a spori competitivitatea economiei prin intermediul unei analize cuprinzătoare a ciclului de viață și prin reducerea la minimum a amprentei ecologice. De asemenea, Moldova este ferm angajată să reducă poluarea, să păstreze biodiversitatea și să implementeze măsuri de conservare a naturii.

Prin alinierea treptată la *acquis*-ul comunitar, Moldova urmărește să avanseze în mod constant către obiectivele de mediu și climatice ale UE. Cu toate acestea, se vor lua în considerare măsuri de tranziție pentru a echilibra acest angajament cu cerința de a respecta anumite dispoziții ale *acquis*-ului care necesită investiții semnificative sau care vor avea un potențial impact major asupra sustenabilității economiei noastre.

41. Moldova recunoaște importanța modernizării **infrastructurii de transport și energie** pentru a spori conectivitatea, a promova comerțul și investițiile, a asigura securitatea energetică a Moldovei, a contribui la securitatea energetică a UE, precum și la eforturile de reconstrucție a Ucrainei. Suntem angajați să ne aliniem la standardele și reglementările UE în aceste sectoare cheie și să valorificăm sprijinul UE pentru a accelera dezvoltarea și integrarea infrastructurii.

42. Moldova se angajează să își adapteze sectorul transporturilor conform politicii UE în domeniu, concentrându-se pe liberalizarea pieței, în special în domeniul transportului feroviar, și pe creșterea eficienței transportului rutier. Vor fi depuse mai multe eforturi pentru îmbunătățirea transportului multimodal și integrarea în rețeaua transeuropeană de transport (TEN-T), precum și pentru siguranța rutieră. Moldova este hotărâtă să își alinieze politicile naționale de transport la orientările TEN-T, punând accentul pe dezvoltarea coridoarelor rețelei centrale, care vor spori inter-conectivitatea țării cu statele UE. Având în vedere

cerințele extinse și investițiile necesare, am putea solicita și pentru acest sector perioade de tranziție, asigurând o abordare etapizată și realistă a conformității și a punerii în aplicare a *acquis*-ului comunitar relevant acestui domeniu.

43. Moldova se angajează să dezvolte un **sector energetic** competitiv și sustenabil, integrat în piețele europene, asigurând securitatea energetică și energie la prețuri accesibile pentru consumatori. Acțiunile se vor concentra pe consolidarea securității energetice prin creșterea capacității de interconectare transfrontalieră a rețelelor de energie electrică și de gaze naturale, prin diversificarea surselor de energie, valorificarea resurselor interne de energie regenerabilă și promovarea eficienței energetice. Moldova își propune să servească drept punte pe coridorul energetic Nord-Sud, conectând depozitele de gaze din Ucraina cu cele din Balcani, inclusiv la terminalele de GNL din Europa de Sud-Est. Acordând prioritate măsurilor de consolidare a interconectării și diversificării energiei electrice, Moldova poate atenua în mod eficient riscurile legate de securitatea aprovizionării, promovând în același timp legături mai puternice între UE și regiunile învecinate. Principiul „eficiența energetică pe primul loc” va fi aplicat în întreaga economie, iar dezvoltarea energiei regenerabile durabile va fi promovată în paralel cu acțiunile de atenuare a schimbărilor climatice și a efectelor negative ale acestora. Planul Național Integrat pentru Energie și Climă 2030 (PNIEC) și Strategia Energetică a Republicii Moldova 2050 vor fi aprobate până la sfârșitul acestui an. PNIEC va garanta îndeplinirea obiectivelor noastre energetice și climatice pentru 2030, în timp ce Strategia va oferi o foaie de parcurs pe termen lung pentru dezvoltarea sectorului energetic și sporirea investițiilor. Având în vedere investițiile substanțiale necesare în acest scop, am putea solicita perioade de tranziție în acest sector pentru a permite o abordare treptată a conformării și punerii în aplicare a *acquis*-ului UE.

44. Recunoscând **rolul-cheie al industriei serviciilor** în peisajul economic al Republicii Moldova, Guvernul pune un accent puternic pe alinierea normelor și reglementărilor din acest domeniu la standardele stabilite de Uniunea Europeană, alături de promovarea unui mediu care stimulează inovarea, eficiența și competitivitatea. În acest fel, Moldova urmărește să-și sporească atractivitatea ca destinație pentru investiții și comerț, asigurând totodată creșterea durabilă a sectorului său de servicii.

45. Moldova este hotărâtă să dezvolte un **sector turistic competitiv și durabil**, integrat în piețele europene. Această inițiativă se va concentra pe patru priorități: promovarea investițiilor publice și private; investițiile în inovarea orientată spre piață și pregătirea tehnologică a

întreprinderilor mici și mijlocii; consolidarea și dezvoltarea produselor turistice; îmbunătățirea serviciilor turistice și sprijinirea gestionării destinațiilor turistice.

46. **Transformarea digitală** este un catalizator economic ce poate oferi Moldovei oportunitatea unei creșteri accelerate, sporind în același timp productivitatea economică, eficiența serviciilor publice și prevenirea corupției. Este imperativ ca Moldova să se alinieze la standardele europene în domeniile critice, cum ar fi furnizarea de servicii digitale, protecția datelor, identificarea digitală și securitatea cibernetică. Această aliniere este esențială pentru sporirea transparenței și pentru combaterea corupției. Strategia de transformare digitală pentru anii 2023-2030 oferă o foaie de parcurs cuprinzătoare pentru atingerea acestor obiective. Digitalizarea va îmbunătăți în mod semnificativ calitatea, eficiența și responsabilitatea furnizării de servicii publice, și va capacita cetățenii și întreprinderile. Ne-am exprimat interesul de a fi incluși în Fondul de rezervă cibernetică, care urmează să intre în vigoare în octombrie 2024, ca parte a Actului UE privind reziliența cibernetică. Scopul nostru este de a face parte din această inițiativă din ziua în care va fi lansată, consolidând astfel capacitățile noastre de combatere și gestionare a incidentelor cibernetică.
47. **Mass-media** libere au un rol esențial în apărarea democrației și construirea unei societăți unite. În acest sens, protejarea unui spațiu mediatic independent, lipsit de dezinformare, de concentrarea proprietății media și de practicile de concurență neloială are o importanță primordială. Prin abilitarea cetățenilor cu acces la sursele de știri obiective și fiabile, dar și datorită eforturilor sporite de cultivare a libertății mass-media, Moldova își va consolida instituțiile democratice și va construi o societate mai puternică. Guvernul și-a asumat mai multe angajamente pentru îmbunătățirea peisajului mediatic, inclusiv Fondul de subvenționare pentru mass-media, creat în 2024.
48. **Sectorul financiar** din Moldova a evoluat semnificativ în ultimii ani, în special datorită sprijinului substanțial din partea UE și al statelor membre ale UE. Sistemul bancar național a fost consolidat corespunzător, rezultând un sector stabil, robust, bine capitalizat și bine guvernat, care a rezistat mai multor crize recente. Alinierea legislativă la normele europene în domeniu va contribui la eforturile de consolidare a bunei guvernante, transparentizarea pieței, protecția investitorilor și facilitarea tranzacțiilor transfrontaliere, cu scopul de a asigura o piață financiară mai bine integrată și mai eficientă. Moldova va continua să consolideze independența Băncii Naționale a Moldovei și să se alinieze la normele UE în ceea ce privește interdicția de monetizare a datoriei publice.

49. Moldova a creat un cadru normativ și instituțional solid pentru îmbunătățirea constantă a **managementului finanțelor publice**, a sistemului de control financiar și a bunei guvernanțe. Vom dezvolta în continuare mecanisme de responsabilizare, prin intermediul unui control intern solid și al unui audit intern funcțional în cadrul autorităților centrale și locale, mecanisme ce se vor baza pe standardele internaționale și pe cele mai bune practici ale UE.
50. Moldova își propune să își alinieze la standardele UE **politicile și practicile în domeniul concurenței**, pentru a promova un mediu de piață echitabil și competitiv, favorabil creșterii economice și bunăstării consumatorilor. Moldova se angajează să-și alinieze legile, reglementările și mecanismele de implementare la normele UE în materie de concurență și își va ajusta progresiv mecanismele de control al **ajutoarelor de stat**, pentru a preveni denaturarea concurenței. Cu toate acestea, pot fi solicitate perioade de tranziție pentru a se acorda suficient timp și investiții care să ducă la creșterea productivității.
51. Moldova acordă prioritate eforturilor de reducere a **disparităților regionale** și de promovare a **coeziunii sociale și economice** în întreaga țară. Recunoaștem importanța creșterii incluzive, a dezvoltării echitabile și a justiției sociale în construirea unei societăți prospere și reziliente, de care să beneficieze toți cetățenii. Moldova se angajează să adopte și să pună în aplicare principiile parteneriatului, guvernanței pe mai multe niveluri și dezvoltării teritoriale integrate, asigurându-se că regiunile noastre pot beneficia pe deplin de sprijinul UE, în conformitate cu obiectivele politicii de coeziune a UE. Moldova va asigura capacități administrative adecvate pentru absorbția și gestionarea eficientă a fondurilor structurale și de investiții ale UE, promovând dezvoltarea durabilă și reducând disparitățile economice și sociale între regiuni. Moldova se angajează să își revadă cadrul legislativ și structurile instituționale pentru a spori transparența, eficiența și responsabilitatea gestionării fondurilor.
52. Moldova se angajează să **creeze locuri de muncă mai multe și mai bune pentru toți**. Vom face acest lucru prin contracararea muncii informale, prin punerea în aplicare a unor măsuri active de ocupare a forței de muncă, prin modernizarea sistemului de învățământ și prin acordarea de prioritate incluziunii sociale. Acestea vor spori participarea pe piața forței de muncă și vor promova oportunitățile durabile de ocupare a forței de muncă. La fel de important este angajamentul nostru ferm de a înființa instituții moderne și eficiente pe piața muncii, de a consolida capacitățile Inspectoratului de Stat al Muncii și ale Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, cu un accent special pe dreptul muncii, sănătatea și siguranța la locul de muncă, nediscriminarea în conformitate cu standardele UE și promovarea dialogului social. Recunoaștem importanța investițiilor în capitalul uman și cea a promovării

unui mediu propice pentru **antreprenoriat și inovare**, stimulând astfel creșterea economică și competitivitatea, și deblocând potențialul economiei noastre.

53. Moldova își reiterează angajamentul de a investi în **educație** ca domeniu esențial pentru asigurarea dezvoltării durabile a țării și pentru promovarea coeziunii sociale, a valorilor și principiilor pe care se bazează UE. Prin obiectivele stabilite în Strategiile pentru educație și tineret, eforturile noastre se vor concentra pe promovarea calității educației și a învățării pe tot parcursul vieții pentru toți, pe investiții în cadrele didactice, pe crearea unor medii școlare motivante și sigure, pe promovarea educației favorabile incluziunii și pe conectarea formării și competențelor profesionale la nevoile actuale și viitoare ale pieței forței de muncă. Aspirația noastră este de a deveni membru activ al Spațiului european al educației.
54. Moldova urmează *acquis*-ul UE în domeniul **sănătății** și se angajează să îmbunătățească sistemul național de sănătate prin intensificarea acțiunilor de prevenire a bolilor netransmisibile, asigurarea transformării digitale a sectorului și menținerea forței de muncă în domeniul sănătății. În conformitate cu noul cadru de securitate sanitară al UE, Moldova va continua să dezvolte și să pună în aplicare sisteme eficiente de supraveghere pentru a preveni și a gestiona mai bine amenințările transfrontaliere la adresa sănătății. În domeniul medicamentelor și dispozitivelor medicale, un proces continuu de armonizare cu standardele de calitate și siguranță ale UE va permite Moldovei să adere la piața unică a produselor de sănătate. Pe măsură ce țara face progrese în acest domeniu, principalul obiectiv strategic va fi asigurarea și creșterea disponibilității și accesibilității medicamentelor esențiale pentru toți cetățenii.
55. Moldova pune accent pe dezvoltarea **culturală și protecția patrimoniului**. Ne angajăm să integrăm sectorul cultural în procesul de dezvoltare durabilă a țării, să asigurăm accesul echitabil la servicii culturale pentru toți cetățenii, să sprijinim diversitatea și incluziunea culturală, să conservăm și să valorificăm patrimoniul cultural, stimulând dezvoltarea industriilor culturale și creative.

PROCESUL DE NEGOCIERE

56. Moldova susține principiul progresului individual bazat pe merit ca temelie a procesului său de aderare la UE.
57. Obiectivul general al negocierilor de aderare este ca Moldova să devină stat membru cu drepturi depline al Uniunii Europene, incluzând toate drepturile și responsabilitățile

corespunzătoare. Moldova anticipează că negocierile vor decurge fără dificultăți și într-un spirit de cooperare, cu rezultate care sunt reciproc avantajoase. Aderarea Moldovei la Uniunea Europeană urmărește să garanteze pacea și prosperitatea – interese esențiale pentru cetățenii noștri.

58. Recunoscând că avansarea pe marginea clusterului „Valori fundamentale” este esențială pentru ritmul general al negocierilor, Moldova se va concentra în mod activ asupra alinierii legislației naționale la *acquis*-ul UE și la standardele internaționale aferente capitolelor și criteriilor din acest cluster, cu scopul de a atinge rezultate solide în implementare.
59. Moldova este bine plasată în negocierile de aderare datorită alinierii sistematice a legislației sale la *acquis*-ul UE începând cu anul 2014. În conformitate cu angajamentele asumate în cadrul Acordului de Asociere, Moldova a înregistrat progrese în armonizarea legislației sale cu normele și reglementările UE. Moldova își propune să atingă un nivel de pregătire internă deplină pentru a-și alinia legislația la *acquis*-ul UE și să asigure aplicabilitatea acestuia până în 2030.
60. Conștient de provocările care urmează, Guvernul a acționat ferm pentru a consolida capacitățile administrative în toate domeniile legate de integrarea europeană. Am stabilit un cadru instituțional operațional în acest sens. Hotărârea Guvernului nr. 868/2022 a instituit grupurile de lucru și un mecanism național de coordonare pentru integrarea europeană. În plus, Biroul pentru Integrare Europeană, structura națională de coordonare a procesului de aderare, a fost înființat în cadrul Cancelariei de Stat prin Hotărârea Guvernului nr. 888/2023. Hotărârea Guvernului nr. 180/2024 consolidează adițional acest mecanism prin actualizarea modului de coordonare interinstituțională a procesului de aderare, asigurând continuitatea și sporind capacitățile de coordonare a grupurilor de lucru la toate nivelurile. Această decizie a delimitat, de asemenea, rolurile și responsabilitățile echipei de negociere și ale viceprim-ministrului pentru Integrare Europeană, care îndeplinește și funcția de negociator-șef, conducând țara spre aderarea la UE. Moldova va continua să își eficientizeze structurile de integrare pentru a îndeplini cerințele negocierilor de aderare.
61. Pe parcursul negocierilor de aderare, Comisia Națională pentru Integrare Europeană va servi drept platformă de discuții politice privind obiectivele strategice și politice ale integrării în UE. Parlamentul își va asuma rolurile-cheie în alinierea juridică, monitorizarea, controlul și cooperarea internațională și interparlamentară.
62. Pe parcursul negocierilor, Guvernul va continua să raporteze cu regularitate Parlamentului și Comisiei Naționale pentru Integrare Europeană cu privire la progresele înregistrate în procesul

de aderare a țării la UE.

63. Moldova subliniază importanța dialogului cu societatea civilă și a implicării semnificative a părților interesate în procesul de aderare la UE, care va contribui la reflectarea intereselor și aspirațiilor acestora. Recunoaștem rolul valoros al organizațiilor societății civile în promovarea transparenței, responsabilității și a bunei guvernări și ne angajăm să promovăm un mediu propice pentru participarea și contribuția activă a acestora. Părțile interesate – inclusiv societatea civilă, asociațiile de business, sindicatele și comunitățile locale – sunt reprezentate în Comisia Națională pentru Integrare Europeană.
64. Asigurarea transparenței, a comunicării și a unui proces de consultare incluziv pe parcursul procesului de negociere sunt esențiale pentru promovarea sprijinului public continuu al tuturor cetățenilor Republicii Moldova. Guvernul va promova sensibilizarea și comunicarea incluzivă în limba română – limba oficială a Republicii Moldova –, precum și în limbile grupurilor etnice minoritare.
65. Moldova recunoaște că durata și ritmul negocierilor de aderare depind de capacitatea noastră de a ne realiza în mod eficient obligațiile și angajamentele față de UE. Ne angajăm să ne îndeplinim responsabilitățile în timp util și în mod eficient, pentru a avansa procesul de negociere și a obține rezultate tangibile pentru cetățenii noștri și pentru partenerii noștri europeni.
66. Moldova își reafirmă angajamentul de a adopta Tratatul de aderare în conformitate cu dispozițiile sale constituționale și cu cerințele legale. Suntem hotărâți să asigurăm o tranziție lină și ordonată către aderarea la UE, cu respectarea deplină a principiilor democratice, a statului de drept și a voinței poporului Republicii Moldova.
67. Moldova consideră că lansarea negocierilor de aderare reprezintă o oportunitate istorică de a consolida guvernanta democratică și instituțiile naționale, de a promova dezvoltarea durabilă și de a contribui la o Uniune Europeană mai puternică și mai rezilientă. Suntem hotărâți să cooperăm îndeaproape cu UE pentru a realiza viziunea noastră comună de integrare europeană.
